

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра української філософії і культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана філософського
факультету з навчальної роботи

Дмитро НЕЛПА

« 31 » 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА
для студентів

галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність	014.04 Середня освіта (Математика)
освітній рівень	перший (бакалавр)
освітня програма	Математика
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: к. ф. н., доцент Ляшенко І.В.

Пролонговано: на 20_/20_ н.р. _____ (_____) “__” _____ 20__ р.

КИЇВ – 2021

Розробник:

Ляшенко Ірина Валеріївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри української філософії та культури філософського факультету

Затверджено

« 28 » серпня 2021 р.

Зав. кафедри української філософії та культури

 (Русин М.Ю.)

Протокол № 1 від « 28 » 08 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (доцент, д.ф.н. Маслікова І.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 31 » серпня 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією механіко-математичного факультету

Протокол від « 31 » серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії професор, д.ф.-м.н. Олійник А.С.
(підпис)

1. Мета дисципліни:

У межах гуманітарної підготовки студентів – формування творчої складової майбутніх фахівців через засвоєння знань, вмінь і навичок, необхідних для усвідомлення сутності і ролі культури, місця української культури в контексті європейської і створення цілісного уявлення про причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і наслідків в культурі даного суспільства, формування уявлень про культурно-історичні надбання людства загалом та українського етносу зокрема. Основною метою виступає формування наукового світогляду студентів, загальноосвітній, фаховий і культурний рівень здобувача вищої освіти, що відповідає виконанню професійних обов'язків за спеціальністю 014 «Середня освіта», предметною спеціалізацією 014.04 «Середня освіта (Математика)».

2. Попередні вимоги до опанування навчальною дисципліною:
успішне опанування курсу.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна програма «Українська та зарубіжна культура» створена на базі наукової школи кафедри української філософії і культури філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (автори програми: Русин М.Ю., Руденко С.В., Семикрас В.В.).

Навчальна дисципліна «Українська та зарубіжна культура» є складовою програм підготовки фахівців з вищою освітою освітнього ступеню бакалавра усіх галузей знань та спеціальностей Київського національного університету імені Тараса Шевченка і належить до групи обов'язкових навчальних дисциплін для забезпечення загальних компетентностей випускників освітнього ступеня бакалавра (Наказ ректора №1094-32 від 30.12.2014 р. <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>).

Вивчення курсу передбачає опанування здобувачем вищої освіти ряду загальних компетентностей, достатніх для досягнення мети та основних завдань цієї програми, а також достатніх для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Формування спеціальних компетентностей в межах навчального курсу «Українська і зарубіжна культура» не передбачається.

Програмні компетентності класифіковані на декілька груп: філософсько-культурологічні компетентності, дослідницькі компетентності, комунікативні компетентності, управлінські компетентності, етичні компетентності. Дескриптори груп компетентностей використовуються для зручності опису й поліпшення прозорості змісту цієї навчальної програми.

Програма курсу розрахована на 3 кредити ЄКТС.

Основними формами навчальних занять постають лекції, семінарські заняття та консультації. Програма складається із 7 тем, які опрацьовуються під час навчальних занять та самостійної роботи студентів.

Заключною формою контролю виконання навчальної програми є залік.

4. Завдання (навчальні цілі):

- сформуванати у здобувача вищої освіти першого рівня низку загальних компетентностей, які достатні для виконання професійних обов'язків за спеціальністю 014 «Середня освіта», предметною спеціалізацією 014.04 Середня освіта (Математика)»;
- якісно організувати самостійну роботу студентів в межах навчальної програми, забезпечити системний взаємозв'язок із навчальними заняттями та самостійною роботою;
- забезпечити якісне структуроване керівництво самостійною роботою студентів;
- забезпечити якісний проміжний та підсумковий контроль виконання студентами вимог навчальної програми;
- забезпечити повне досягнення студентами програмних компетентностей та очікуваних результатів навчання за дисципліною «Українська та зарубіжна культура».

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумко вій оцінці з дисциплі ни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Морфологія культури. Основи періодизації культури. Предметне поле та завдання культурологічних досліджень. Основні етапи антропосоціогенезу. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
1.2	Міфологія як історично перша форма світогляду. Періодизація та характерні риси Античності. Філософія як особлива форма культури Античності. Язичництво давніх слов'ян. Специфічні риси та періодизація слов'янської міфології.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5

1.3	Періодизація Середньовічної культури. Роль християнства у розвитку Середньовічної культури. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя. Значення християнства для культури Київської держави. Мистецтво Київської держави: загальна характеристика. Філософська та соціально-політична думка Київської держави: загальна характеристика.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
1.4	Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники. Загальна характеристика феномену гуманізму. Тенденції та явища українського раннього відродження. Гуманістичний напрям в українській культурі. Феномен українського бароко та його специфічні риси (музика, література, архітектура, образотворче мистецтво).	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
1.5	Світоглядні засади культури Просвітництва. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями. Зародження наукового світогляду. Рух Реформації в Європі. Братський рух та полемічна література на українських землях.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
1.6	Культурно-історична епоха Нового часу (XIX століття). Мистецтво: основні напрями та представники. Науково-технічна революція та криза європейських наук. Українська культура XIX століття. Дворянський період. Народницький період. Модерний період.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
1.7	Поняття модерну. Модерн та модернізм. Період постмодерну. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX століття. Проблема глобалізації. Проблема мультикультуралізму. Проблема культурної універсалізації. Модерн як проект національного культуротворення. Феномен українського модерну. Авангард. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із культурологічних досліджень	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
	проводити міжкультурні дослідження,	Лекція, семінар,	Письмова	10

2.2	використовуючи понятійно-категоріальний апарат культурології та новітні методи та підходи для характеристики соціокультурних процесів, що відбуваються в культурних регіонах світу	самостійна робота	робота, презентації, залікова робота	
2.3	виявляти досвід поколінь та історичні уроки розвитку етнонації, української природи, мови, держави, культури, людини	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
2.4	визначати шляхи збереження та відтворення культурних традицій різних культурних регіонів світу та української культури	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
2.5	сприяти аналізу тенденцій, закономірностей, причин та наслідків розвитку й проблем сучасності	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
2.6	здатність визначати самобутні риси української культури в інтелектуальній та художній сферах, темах українського фольклору та ціннісно-сміслових і знаково-комунікативних механізмах на шляхах культурної самоідентифікації	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
3.2	презентувати результати проведених культурологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
3.3	вести полеміку стосовно питань ділової культури в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом культурології.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із культурологічних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
4.2	вирішувати комплексні завдання, пов'язанні із верифікацією результатів існуючих оприлюднених культурологічних досліджень.	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5
4.3	брати участь у роботі фахових аналітичних груп, вирішувати в межах свого фаху задачі різного рівня складності..	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова робота, презентації, залікова робота	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
PH-4. Використовує усно і письмово професійну українську мову	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PH-7. Знає та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів;								+	+	+	+	+	+	+	+	+			
PH-14. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу і співробітництва	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PH-15. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			

7. Схема формування оцінки:

Оцінка формується як накопичувальна за наступною формулою:

$$ПО = КЗ + ОЗ, \text{ де}$$

ПО – підсумкова оцінка – максимально становить **100 балів**

КЗ – оцінка виконання проміжних контрольних заходів – максимально становить **60 балів**

ОЗ – оцінка за залік (підсумковий контрольний захід) – максимально становить **40 балів**.

Форми оцінювання студентів та організація оцінювання студентів:

7.1. Контрольні заходи (семестрове оцінювання):

Оцінка за семестр формується з двох складових:

7.1.1. Оцінка за виконання завдань семінарських занять:

7 семінарських занять * 5 балів = максимум **35 балів**.

Організація оцінювання семінарських занять:

- підготовка презентації за темою семінарських занять оцінюється від 0 до 2 балів.

- усна відповідь на семінарському занятті оцінюється від 0 до 2 балів,

доповнення на семінарському занятті – від 0 до 1 бала.

Критерії оцінювання виконання завдань семінарського заняття:

2 бали – студент у повному обсязі виконав усі завдання семінарського заняття, не допустивши жодної помилки, або припустився до двох фактичних та/або методичних помилок.

1 бал – студент виконав завдання семінарського заняття, допустивши понад три фактичних та/або методичних помилок (але не більше 50% роботи).

0 балів – студент припустився понад 50% фактичних та/або методичних помилок при виконанні завдання семінарського заняття. Також у разі відмови студента без поважних причин брати участь у обговоренні питань семінарського заняття, відмови без поважних причин від презентації виконаних ним завдань та від відповіді на запитання викладача.

7.1.2. Оцінка за модульну контрольну роботу - тест (максимум 25 балів).

Модульна контрольна робота (тест) складається із 25 тестових питань відкритої форми (з вибором однієї правильної відповіді із кількох запропонованих). Кожне тестове питання оцінюється від 0 до 1 бала.

Організація оцінювання модульної контрольної роботи (тесту).

Контрольна робота проводиться на одному із лекційних занять тривалістю 1 академічна година. Про дату проведення контрольної роботи викладач повідомляє студентів за 7 днів до його проведення.

Під час виконання модульної контрольної роботи (тесту) студентам забороняється користуватися будь-якими допоміжними матеріалами та електронними пристроями.

Результати виконання студентами тестового завдання оголошуються на наступному лекційному занятті.

7.2. Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль (залік) проводиться у письмовій формі (тест) на останньому тижні семестру.

Умовою допуску до заліку є виконання студентом практичних завдань із сумарною оцінкою не менше **20 балів**.

Організація оцінювання заліку.

Підсумковий контроль (тест) складається із 40 тестових питань відкритої форми (з вибором однієї правильної відповіді із кількох запропонованих). Кожне тестове питання оцінюється від 0 до 1 бала.

Максимальна оцінка за залік складає **40 балів**.

Тривалість проведення заліку – 1 академічна година.

Під час виконання модульної контрольної роботи (тесту) студентам забороняється користуватися будь-якими допоміжними матеріалами та електронними пристроями.

Результати заліку повідомляються студентам не пізніше 14-00 наступного після заліку дня.

7.3. Шкала відповідності:

Зараховано /Passed	90-100
	75-89
	60-74
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура курсу

п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Вступ до курсу. Феномен культури. Періодизація культури	1		2
2	Первісність. Ранні форми культури.	2	1	4
3	Національні культури. Джерела формування української культури	1	1	2
4	Античність як тип культури. Давньогрецька та давньоримська культура	2	1	2
5	Міф і міфологія. Міфологічні уявлення давніх слов'ян	1	1	4
6	Культура європейського Середньовіччя	1	1	2
7	Культура Київської держави	2	1	2
8	Культура європейського Відродження.	2	1	2
9	Культура європейського Просвітництва.	2	1	2
10	Рух Реформації в Європі.	1	1	2
11	Українська культура ранньомодерної доби. Феномен українського бароко.	2	1	4
12	Модульна контрольна робота (тест)	1		4
13	Новий час. Західноєвропейська культура XIX століття	2	1	2
14	Українська культура XIX століття	1	1	2
15	Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть.	2	1	2
16	Постмодерн. Глобальні проблеми сучасної культури	2	1	4
17	Залік	1		
	Самостійна індивідуальна робота			6
	ВСЬОГО	26	14	48

Загальний обсяг – **90 год.**
 Лекції – **26 год.**
 Семінари – **14 год.**
 Консультації – **2 год.**
 Самостійна робота – **48 год.**

9. ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1.

1. Культурологія у структурі сучасного соціогуманітарного знання.
2. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції.
3. Феномен первісного образотворчого мистецтва.
4. Універсальність ранніх форм культури.
5. Концепції етногенезу слов'ян та походження української нації.

Семінарське заняття 2.

1. Міфологія культур Давньої Греції та Давнього Риму.
2. Міфологія давніх слов'ян.
3. Мистецтво Трипільської археологічної культури.
4. Пластичне мистецтво Давньої Греції та Давнього Риму.
5. Монументальна архітектура як новий феномен античності.

Семінарське заняття 3.

1. Виникнення європейських університетів: структура, призначення, традиції.
2. Образотворче мистецтво європейського християнського Середньовіччя.
3. Аналіз перекладної літератури Київської держави.
4. Виникнення оригінальної літератури в Київській державі та її історичне й ідеологічне значення (на прикладі праці Іларіона Київського «Слово про Закон і Благодать, XI ст.).
5. Оригінальність образотворчого мистецтва і храмового будівництва Київської держави.

Семінарське заняття 4.

1. Феномен образотворчого та пластичного мистецтва Відродження.
2. Передумови виникнення просвітницького руху в Європі.
3. Аналіз праці Імануїла Канта «Відповідь на питання «Що таке Просвітництво?»».
4. Аналіз феномену утопізму на прикладі творів Томаса Мора та Томазо Кампанелли.
5. Рух Реформації та його прояви в українській культурі.

Семінарське заняття 5.

1. Український гуманістичний рух: представники, основні ідеї та твори. Полемічна література.
2. Братський рух на українських землях.
3. Основні засади модерної культури.
4. Феномен українського бароко в образотворчому мистецтві
5. Феномен українського бароко у храмовому будівництві.

Семінарське заняття 6.

1. Основні тенденції європейської культури ХІХ століття (класицизм – модернізм).
2. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні ХІХ ст. Історія створення Харківського і Київського університетів.
3. Криза традиційних університетів. Виникнення академій.
4. Діяльність Наукового Товариства імені Шевченка.
5. Започаткування класичного театру на українських землях. Театральне мистецтво України ХІХ ст.

Семінарське заняття 7.

1. Основні засади постмодерної культури.
2. «Розстріляне Відродження» української культури.
3. Феномен «шістдесятництва» в українській культурі.
4. Проблеми глобалізації культури та мультикультуралізму в Європі.
5. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

10.1. Основна література:

1. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є.Конверського. Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
2. Попович М.В. Нарис з історії культури України. – К.: АртЕк, 1998. – 728 с.
3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.М.Семашко та ін. За ред. М.М.Заковича – К., 2004. – 567 с.
4. Українська і зарубіжна культура: Навчальний посібник / Під заг. ред. Заболоцької К.В. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2001. – 372 с.

10.2. Додаткова література

Тема 1.

1. Гриненко Г. В. Хрестоматія по історії мирової культури. – М.: Высшее образование, 2005. – 940 с.
2. Гузар І. Україна в орбіті європейської мислі. – Торонто-Львів, 1995.
3. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М.: Искусство, 1985. – 319 с.
4. Історія світової культури. – Либідь, 1994. – 320 с.
5. Історія української культури: Побут, письменство, мистецтво, театр, музика / За заг. ред. І.Крип'якевича. - К.: Либідь, 1994. - 651 с.
6. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
7. Эрнст Гомбрих. История искусства. – М.: Искусство XXI век, 2017. – 688 с.

Тема 2.

1. Барт Р. Миф сегодня. // Мифология. – М., 2000. – С. 233-286
2. Войтович В. М. Українська міфологія. – К.: Либідь. 2002 р. – 664 с.
3. Воропай О. Звичаї українського народу. – К.: Оберіг, 1993. – 59 с.
4. Гриненко Г. В. Хрестоматія по історії мирової культури. – М.: Высшее образование, 2005. – 940 с.
5. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М.: Искусство, 1985. – 319 с.
6. Иванов В.В., Топоров В.Н. Славянская мифология. Мифы народов мира: Энциклопедия. – М., 1980. – Т. 2. – С.450-456
7. Иванов В.В., Топоров В.Н. Дослідження в області слов'янських старожитностей. – М.: Наука, 1974. – 342 с.
8. Історія української культури: Побут, письменство, мистецтво, театр, музика / За заг. ред. І.Крип'якевича. - К.: Либідь, 1994. - 651 с.
9. Ковальчук О.В. Українське народознавство. – К.: Освіта, 1992. – 176 с.
10. Міфи стародавніх українців, греків, римлян. – Одеса: Маяк, Ріно, 1995. – 46 с.

11. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
12. Словник античної міфології. – К.: Наукова думка, 1985. – 236 с.
13. Эрнст Гомбрих. История искусства. – М.: Искусство XXI век, 2017. – 688 с.

Тема 3.

1. Асеев Ю. С. Архитектура Киевской Руси. – К.: Будівельник, 1969. – 191 с.
2. Замаровский Войтех. Боги и герои античных сказаний: Словарь. – М.: Республика, 1994. – 399 с.
3. История украинской архитектуры / Ю.С.Асеев, В.В.Вечерський, О.М.Годованюк та ін.: За ред. В.І.Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.
4. История украинской культуры: Побут, письменство, мистецтво, театр, музика / За заг. ред. І.Крип'якевича. – К.: Либідь, 1994. – 651 с.
5. Кун М.А. Легенды и мифы Стародавньої Греції. – Тернопіль: АТ «Тарнекс», 1993. – 416 с.
6. Мифы стародавніх українців, греків, римлян. – Одеса: Маяк, Ріно, 1995. – 46 с.
7. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
8. Словник античної міфології. – К.: Наукова думка, 1985. – 236 с.
9. Толочко П.П. Київська Русь. – К.: 1996. – 359 с.
10. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX століття. – К.: Академія, 2004. – 360 с.
11. Шевченко-Савчинська Л., Балашов К. Давня література: з полону стереотипів. – К.: Медієвіст, 2012. – 114 с.
12. Эрнст Гомбрих. История искусства. – М.: Искусство XXI век, 2017. – 688 с.

Тема 4.

1. Аверинцев С.С. Судьбы европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к Средневековью // Из истории культуры Средних веков и Возрождения. – М.: Наука, 1976. – 74 с.
2. Гриненко Г. В. Хрестоматія по історії мирової культури. – М.: Высшее образование, 2005. – 940 с.
3. Грушевський М.С. Нарис історії українського народу. – Львів: Світ, 2015. – 568 с.
4. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Искусство, 1984. – С. 5-138.
5. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М.: Искусство, 1985. – 319 с.
6. История зарубежной литературы: Раннее Средневековье и Возрождение / Под редакцией В. М. Жирмундского. – М., 1987. – 462 с.

7. Історія української архітектури / Ю.С.Асєєв, В.В.Вечерський, О.М.Годованюк та ін.: За ред. В.І.Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.
8. Історія української культури: Побут, письменство, мистецтво, театр, музика / За заг. ред. І.Крип'якевича. - К.: Либідь, 1994. - 651 с.
9. Карсавин Л.П. Культура середніх віків. – К., 1995 – 320 с.
10. Література західноєвропейського Середньовіччя / За редакцією Н.О. Висоцької. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 464 с.
11. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
12. Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. – Львів: Вища школа, 1982. – 440 с.
13. Толочко П.П. Київська Русь. – К.: 1996. – 359 с.
14. Хейзинга Й. Осень Середньовіччя. – М.: Прогрес – Культура, 1995. – 416 с.
15. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ століття. – К.: Академія, 2004. – 360 с.
16. Шевченко-Савчинська Л., Балашов К. Давня література: з полону стереотипів. – К.: Медієвіст, 2012. – 114 с.

Тема 5.

1. Баткин Л.М. Итальянское Возрождение. Проблемы и люди. – М., 1995 – 448 с.
2. Вирський Д. Станіслав Оріховський-Роксолан як історик та політичний мислитель. – К. – Кременчук: Вид-во КДПУ, 2001. – 217 с.
3. Гриненко Г. В. Хрестоматія по історії мирової культури. – М.: Высшее образование, 2005. – 940 с.
4. Дзира І.Я. Козацьке літописання 30-80-х рр. ХVІІІ століття: джерелознавчий та історіографічний аспекти: Монографія. – К.: Інститут історії України, 2006. – 566 с.
5. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М.: Искусство, 1985. – 319 с.
6. Искусство раннего Возрождения. – М.: Искусство, 1980. – 257 с.
7. История зарубежной литературы: Раннее Средневековье и Возрождение / Под редакцией В. М. Жирмундского. – М., 1987. – 462 с.
8. История искусства: Ренессанс. – М.: АСТ, 2003. – 503 с.
9. Історія світової культури. – К.: Либідь, 1994. – 320 с.
10. Історія української архітектури / Ю.С.Асєєв, В.В.Вечерський, О.М.Годованюк та ін.: За ред. В.І.Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.
11. Історія української культури: Побут, письменство, мистецтво, театр, музика / За заг. ред. І.Крип'якевича. – К.: Либідь, 1994. – 651 с.
12. Кант И. Ответ на вопрос: что такое Просвещение? // Кант И. Избранные сочинения: в 2 тт. – Калининград: Изд-во РГУ им. И. Канта, 2005. – Т. 2. – С. 9-20.

13. Литвинов В. Україна в пошуках своєї ідентичності. XVI – початок XVII. – К.: Наукова думка, 2008. – 525 с.
14. Мицько І.З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – К.: Наукова думка, 1990. – 191 с.
15. Нічик В.М., Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія та українсько-німецькі культурні зв'язки. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2000. – 252 с.
16. Перше Відродження (1580–1610) // Грушевський М. Історія української літератури: у 6 т. – К.: Либідь, 1995. – Т. 5. – С.91-163, 234-266.
17. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
18. Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. – Львів: Вища школа, 1982. – 440 с.
19. Сазонова Л.И. Поэзия барокко в славянских странах в свете исторической поэтики (западные, восточные и южные славяне) // Славянские литературы: X Международный съезд славистов. – София, 1988 г. – М.: Наука, 1988. – С. 114-132
20. Стратій Я. Вишенський, Іван // Філософська думка в Україні: Біобібліографічний словник. – К.: Пульсари, 2002. – 224 с.
21. Стратій Я.М. Іван Вишенський і спорідненість його вчення з ідеями Реформації // Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні. – К., 1991. – 202 с.
22. Українське літературне бароко. – К., 1987. – 66 с.
23. Хижняк З.І., Маньківський В.К. Історія Києво-Могилянської академії – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. – 181 с.
24. Чижевський Д. І. Філософія Г.С. Сковороди / передне слово проф. Леоніда Ушкалова. – Харків: Прапор, 2004. – 272 с.
25. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX століття. – К.: Академія, 2004. – 360 с.
26. Шубарт П. Бароко та його розвиток в архітектурі міст Східної Галичини. – Одеса, 2012. – 329 с.
27. Эрнст Гомбрих. История искусства. – М.: Искусство XXI век, 2017. – 688 с.
28. Яйленко Е.В. Итальянское Возрождение. – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. – 128 с.

Тема 6.

1. Бовсунівська Т. Феномен українського романтизму. Етногенез і теогенез. – Ч. 1. – К., 1997. – 155 с.
2. Голубенко М. Від романтизму до реалізму // Петров В., Чижевський Д., Голубенко М. Українська література, Мюнхен-Львів, 1994. – С. 159-191.
3. Грабович Г. Шевченко як міфотворець: семантика символів у творчості поета. – К.: Часопис Критика, 1998. – 207 с.
4. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М.: Искусство, 1985. – 319 с.

5. Ідея університету: антологія / [упоряд.: М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська]. – Львів: Літопис, 2002. – 304 с.
6. Історія української архітектури / Ю.С.Асєєв, В.В.Вечерський, О.М.Годованюк та ін.: За ред. В.І.Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.
7. Класичні університети – центри освіти, науки, культури регіонів: традиції та сучасність. – Дніпропетровськ: Арт-прес, 2003. – 236 с.
8. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво другої половини ХІХ-початку ХХ ст. – К., 1980. – 206 с.
9. Мейнеке Фр. Англійський преромантизм, Фергюсон і Бёрк // Мейнеке Фридрих. Возникновение историзма. – М., 2004. – С. 191-203.
10. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997. – 360 с.
11. Петров В. Естетична доктрина Шевченка // Україна: філософський спадок століть // Хроніка-2000. – 2000. – № 39-40. – С. 85-91.
12. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
13. Русін Р. Художній образ: від класики до постмодерну: Монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. – 208 с.
14. Русский классицизм второй половины XVIII – начала XIX века. – М.: Изобразительное искусство, 1994. – 224 с.
15. Сірополко С. Історія освіти в Україні. – К.: Наук. думка, 2001. – 477 с.
16. Тимофієнко В. Зодчі України кінця ХVІІІ – початку ХХ століть. Біографічний довідник. – К.: «Головкиївархітектура» та «НДІТІАМ», 1999. – 477 с.
17. Эрнст Гомбрих. История искусства. – М.: Искусство XXI век, 2017. – 688 с.
18. Яворская Н. Западноевропейское искусство XIX века. – М., 1962. – 72 с.

Тема 7.

1. Арсланов В.Г. Западное искусствознание XX века. – М.: Традиция, 2005. – 864 с.
2. Баран В. Україна у 1950-1960-х рр. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1996. – 446 с.
3. Горбачов Д. Український авангард 1910-1930 років. – К.: Мистецтво, 1996. – 400 с.
4. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. – К.: Часопис «Критика», 2005. – 264 с.
5. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискусія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – К.: Часопис «Критика», 2009. – 441 с.
6. Дзюба І. Деякі проблеми і перспективи української культури // Науковий світ – 2002. – № 11. – С. 4-5.

7. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М.: Искусство, 1985. – 319 с.
8. Дроздовський Д.І. Код майбутнього. Філософія українського шістдесятництва: монографія. – К.: Видавничий дім «Всесвіт», 2006. – 192 с.
9. Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М.: Интрада, 1996. – 252 с.
10. Ілленко Ю. Парадигма кіно. – К.: Абрис, 1999. – 412 с.
11. Кас'янов Г. Незгодні: українська інтелігенція у русі опору 1960-80-х років. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
12. Козловски П. Культура постмодерна. – М.: Республика, 1997. – 240 с.
13. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук. – К.: Факт, 2000. – 160 с.
14. Корогодський Р. Брама світла. Шістдесятники. – К.: Вид-во Українського католицького університету, 2009. – 655 с.
15. Краснодембський Здзіслав. На постмодерністських роздоріжжях культури. – К.: Основи, 2000. – 196с.
16. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933. Поезія – проза – драма – есей. – Paris: Instytut Literacki, 1959. – К.: Смолоскип, 2007. – 976 с.
17. Лиотар Ж.Ф. Ответ на вопрос: что такое постмодерн? // Ad Marginem. – М., 1994. – С. 307-323.
18. Лісовий В.С. Культура – ідеологія – політика. – К.: Видавництво ім. О. Теліги, 1997. – 352 с.
19. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. – СПб.: Алетейя, 2000. – 347 с.
20. Національна культура в сучасній Україні. – К.: Асоціація «Україна», 1995. – 336 с.
21. Павлюк Л.С. Знак, символ, міф у масовій комунікації. – Львів: ПАІС, 2006. – 120 с.
22. Пахльовська О. Український постмодернізм як клонування без правил // Ситуація постмодернізму в Україні // КіноТеатр. – 2001. – № 6 (38) С. 2-6.
23. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
24. Табачковський В.Г. У пошуках невтраченого часу. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 297 с.
25. Русін Р. Художній образ: від класики до постмодерну: Монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. – 208 с.